

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 7.Pf.20.061/2024/5/II.

A felperesek:

I.r. felperes I. rendű (I.rendű felperes címe)

II.r. felperes II. rendű (II.rendű felperes címe)

III.r. felperes III. rendű (II.rendű felperes címe)

Az I-III. rendű felperesek képviselője:

Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd; ügyvéd címe1)

Az alperesek:

I. rendű felperes I. rendű

II.r. alperes II. rendű (cím1 Város2i házsza

A II. rendű alperes képviselője:

Dr. név kamarai jogtanácsos (cím1 Város2i házsza

A beavatkozó:

alperesi beavatkozó (beavatkozó címe)

a II. rendű alperes pernyertessége érdekében

A beavatkozó képviselője:

Dr. Plesz-Balogh Anikó ügyvéd (ügyvéd címe²)

A per tárgya: sérelemdíj és kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 37.P.21.129/2019/190. számú végzéssel
kijavított 37.P.21.129/2019/184. számú ítélet

A fellebbezést benyújtó fél: II. rendű alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az egyetemlegesen jogosult I-III. rendű felperesek részére 500.000 (Ötszázezer) forint plusz áfa összegű másodfokú perköltséget.

A meg nem fizetett 2.500.000 (Kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az I-II. rendű felperesek közös gyermeke a III. rendű felperes, aki 2016. október 10-én született meg a II. rendű alperesi kórházban.

[2] A III. rendű felperesnél a születés körüli oxigénhiányos állapot miatt maradandó idegrendszeri károsodás, hypoxiás-ischémiás enkefalopátia (súlyos agykárosodás) alakult ki, súlyos mozgásszervi- és értelmi fogyatékoság mellett kortikális vakságban (agyi eredetű látássérülés) szenved és epilepsziás. Az idegrendszeri károsodása végállapot, tartós javulása nem várható, halmozottan fogyatékos gyermekként önellátásra, önálló életvitelre a jövőben sem lesz képes, élete végéig ápolásra, gondozásra szorul.

[3] Az I-III. rendű felperesek személyiségi jogaik megsértésének a megállapítása, sérelemdíj és kártérítés megfizetése iránt keresetet terjesztettek elő az I-II. rendű alperesekkel szemben.

[4] Az I-II. rendű alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

[5] Az elsőfokú bíróság 17.P.21.129/2019/14. számú végzésével – keresettől elállás folytán – az I. rendű alperessel szemben megszüntette az eljárást.

[6] Az elsőfokú bíróság 37.P.21.129/2019/120. számú jogerős rész- és közbenső ítéletével megállapította, hogy a II. rendű alperes megsértette az I-II. rendű felperesek teljes, egész és egészséges családban éléshez való jogát, valamint a III. rendű felperes testi épséghez és egészséghez való jogát azzal, hogy 2016. október 10. napján a II-III. rendű felperesek ellátása során nem az elvárható gondossággal járt el; megállapította, hogy az I-II. rendű felpereseknek fennáll az a joga, hogy a III. rendű felperesnek a 2016. október 10. napján lezajlott születésével és azt követő ellátásával okozati összefüggésben kialakult maradandó idegrendszeri károsodásával, mozgásszervi, érzelmi, értelmi fogyatékoságával okozati összefüggésben keletkezett káraik miatt kártérítést, míg az I-III. rendű felpereseknek fennáll az a joga, hogy ezzel összefüggésben az őket ért nem vagyoni sérelemért sérelemdíjat követeljenek a II. rendű alperestől.

[7] A lefolytatott igazságügyi orvosszakértői bizonyítás alapján arra jutott, hogy a II. rendű alperes a szülés levezetése és a III. rendű felperes neonatológiai ellátása során nem a szakma szabályai és az elvárható gondosság elve szerint járt el: a CTG regisztráció során a fájástevékenységet nem rögzítette, ezért a magzat veszélyeztetettségére utaló jeleket nem észlelte; a sürgős császármetszés indikációját csak jelentős késedelemmel, a definitív hypoxiára utaló súlyos magzati bradycardia észlelésekor állította fel; a magzat kiemelésekor szakképzett személyzet, neonatológus nem volt jelen, amely a szakszerű ellátást késleltette; a III. rendű felperest nem megfelelően lélegeztette, az intubálást nem megfelelő szakképesítésű személy végezte, a lélegeztető tubus a nyelőcsőbe került és nincs adat arra, hogy a helyzetét ellenőrizték.

[8] Amennyiben a II. rendű alperes a szülés levezetése és a neonatológiai ellátás során a szakmai szabályok, az elvárható gondosság elve szerint járt volna el, reális esély nyílt volna az idegrendszeri károsodás elkerülésére, illetőleg mértéke csökkentésére.

[9] A rész- és közbenső ítélet jogerőre emelkedését követően folytatódó eljárásban módosított keresetükben az I-II. rendű felperesek személyenként 25.000.000 forint, a III. rendű felperes 50.000.000 forint sérelemdíjra és járulékaire; vagyoni kártérítés címén az I-II. rendű felperesek egyetemleges jogosultként ápolás-gondozás, háztartási kisegítés, gyógyhatású készítmények, rehabilitációs foglalkozások, közlekedés és közlekedési kíséret, pelenkázás többletköltsége címén lejárt és jövőbeni költségpótló járadék, valamint rehabilitációs eszközök többletköltsége; a II. rendű felperes keresetvesztése miatt lejárt és jövőbeni jövedelempótló járadék megfizetésére támasztott igényt.

[10] Az I-II. rendű felperesek a rehabilitáció költségei körében – többek között – arra hivatkoztak, hogy a III. rendű felperes magánellátás keretében intenzív fejlesztő terápiákon vettek részt, amelyeket az Kft.2 nyújtott 9.400 forint, 65.000 forint és 70.500 forint költség; a Név1 nyújtott 115.000 forint, 103.000 forint, 110.000 forint és 2x120.000 forint költség; az Név2 Fejlesztőház nyújtott 109.000 forint, 110.000 forint és 3x120.000 forint díjazás ellenében; az általuk kifizetett ezen többletköltségek – járulékaikkal együtt való – megfizetésére kérték kötelezni a II. rendű alperest.

[11] A II. rendű alperes érdemi ellenkérelmében az I-II. rendű felperesek esetében 5.000.000 forintot, a III. rendű felperes esetében 8.000.000 forintot meghaladóan a sérelemdíj követelés elutasítását kérte kirívó eltúlzottsága okán. Érvelése szerint sem a jogsértés súlya, sem a felróhatóság mértéke, sem a jogsértésnek a sértettre és a környezetére gyakorolt hatása nem teszi indokolttá a követelt sérelemdíjban való marasztalását. A műhibaperek időigényesek, de az idő múlása nem értékelhető a terhére, perelhúzó magatartást pedig nem tanúsított. A sérelemdíj összege nem áll összhangban a hivatal inflációs adataival, bizonyos termékcsoportok árai csak az inflációs átlag alatt emelkedtek. Hangsúlyozta, hogy állami intézményként köztudottan évek óta finanszírozási problémákkal küzd.

[12] Az intenzív terápiák közfinanszírozott ellátás keretében is igénybe vehetők, ahogyan arra a III. rendű felperes részéről 2019-ben a Kórház1ben két alkalommal sor került; a magánellátásra áttérése nem volt indokolt, mert az intézmény a Covid veszélyhelyzet alatt a járványügyi szabályok betartásával, szakmailag megfelelő színvonalon működött.

[13] A II. rendű alperesi beavatkozó a kereset elutasítását kérte.

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 19.500.000 forint, a II. rendű felperesnek 24.000.000 forint, a III. rendű felperesnek 50.000.000 forint sérelemdíjat és ezen összegek 2023. december 20. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatát; az egyetemlegesen jogosult I-II. rendű felpereseknek 27.512.384 forintot és annak egyes részösszegei után eltérő időpontoktól járó törvényes mértékű késedelmi kamatát; 2024. január 1-től minden hónap 10. napjáig véghatáridő nélkül havi 449.304 forint járadékot; a II. rendű felperesnek 15.431.681 forintot és annak 2021. május 20. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatát; 2024. január 1-től minden hónap 10. napjáig véghatáridő nélkül havi 255.230 forint járadékot. Ezt meghaladóan elutasította a keresetet, és kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az egyetemlegesen

jogosult I-III. rendű felpereseknek 3.979.194 forint perköltséget; a II. rendű felperest 639.101 forint, az I-II. rendű felpereseket egyetemlegesen 36.155 forint szakértői díj, valamint 60.000 forint meg nem fizetett eljárási illeték megfizetésére kötelezte; megállapította, hogy az 1.440.000 forint meg nem fizetett eljárási illetéket az állam viseli.

[15] Döntésének jogi indokolása szerint a jogvitát a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) személyiségi jogok megsértésére és kártérítésre vonatkozó szabályai alapján bírálta el.

[16] A sérelemdíj összegének meghatározása során a jogsértés súlya körében értékelte, hogy a II. rendű alperes károkozó magatartása következtében a III. rendű felperes egészségkárosodása visszafordíthatatlan, az állapotában nem várható javulás, másodlagos következményei az életkorának előrehaladtával romolhatnak, egész életében ápolásra, gondozásra szorul, amely a növekedésével egyre nagyobb nehézséget okoz majd. Az I-II. rendű felpereseknek nemcsak a mindennapok fizikai, lelki és pszichés nehézségeivel kell szembenéznük, hanem a jövőtől való szorongással, kilátástalansággal, azzal, hogy bár mindent megtesznek gyermekük állapotának javulása érdekében, erőfeszítéseik ellenére állapotromlás következett be. Köztudomású, hogy ez mennyire erősíti a kilátástalanságot, reménytelenséget, nem adatik meg számukra, hogy a gyermekük testi-szellemi fejlődését lássák, megélik a szülői örömeket, kizárólag feladatok terhelik őket.

[17] A felróhatóság mértéke körében figyelembe vette, hogy az egészségkárosodás a szakmai szabályok sorozatos megszegése, a II. rendű alperes többszörös mulasztása miatt következett be. Súlyosan felróható magatartásként értékelte, hogy a II. rendű alperes nem rögzítette a fájástevékenységet a CTG regisztráció során; a definitív hypoxiára utaló súlyos magzati bradycardia észlelés ellenére a III. rendű felperes kiemeléskor nem volt jelen szakképzett személyzet, neonatológus szakorvos; a III. rendű felperest nem megfelelően lélegeztette, az intubálását nem megfelelő szakképesítésű személy végezte, annak során a nyelőcsőbe került a lélegeztető tubus; annak ellenére, hogy a sürgős császármetszés indikációja 14 óra 35 perckor már fennállt, csak 15 óra 15 perckor döntött a beavatkozásról.

[18] A jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatása körében a pszichológus szakértői véleményben foglaltakat figyelembe véve értékelte, hogy az I-II. rendű felpereseknek súlyosan egészségkárosodott gyermeket kell felnevelniük, akinek a jövőbeni javulása kilátástalan.

[19] Az I. rendű felperes esetében figyelembe vette, hogy III. rendű felperes születését követően a személyisége beszűkült, a lelki élete sivár, kevés az örömforrása, motiválatlan, szorong, érzelmileg gátolt, pszichés állapota reaktív depresszió jellegzetességeit mutatja, az energizáltsága, kapcsolatkézsége gyenge, befelé fordulása nem teszi lehetővé a negatív érzések átélését és feldolgozását. A III. rendű felperes gondozása-ápolása teljes alkalmazkodást követel tőle, ami a szociális kapcsolatok minimálisra redukálását eredményezte, illetőleg azt, hogy a szülők érdeklődése a feladatok elvégzésére koncentrált, ez végsősoron az együttélésük megszakadásához vezetett.

[20] A II. rendű felperes vonatkozásában értékelte, hogy az érzelmeit szabályozó fékrendszer túlzottan erős, a viszonyulása rigid, örömforrásai, motivációi gátoltak,

alkalmazkodása érdekében neurotikus megoldást választ, lezárja a vágyakat, szigorú elfojtással él, kifelé erősnek tartja magát, de sérülékeny, az indulatok kommunikálására nem talál módot, automatikus szabálykövetés, rutinok szervezik a mindennapjait. Pszichés állapota neurotikus működésmódot jelez, érzékelhetők a pszichés kifáradás jelei. A gondozási feladatok minden energiáját lekötik, tevékenységét teljes mértékben alárendeli a gyermeke szükségleteinek, ez a mértékű önfeláldozás személyisége teljes beszűkülésével, a kapcsolatoktól való visszahúzódással jár, tervei és jövőképe erőteljesen korlátozott. Tekintettel arra, hogy a gyermekére koncentrált, egymásra fordítható idő hiánya miatt megszakadt a párkapcsolata a férjével. Figyelembe vette azt is: megszületését követően a III. rendű felperes folyamatos vigasztalhatatlan sírása azt a negatív érzést keltette a II. rendű felperesben, hogy rossz anya, az első két év ezért pszichésen különösen megterhelő volt a számára. Személyes meghallgatásából kitűnően az élete folyamatos harc és küzdelem, ugyanakkor nem adatik meg számára, hogy örömmel tudja megélni az anyai feladatait, megismerje a szépségeit.

[21] A III. rendű felperes esetében figyelembe vette, hogy cerebrál parezises [központi idegrendszeri sérülés (CP)], súlyosan, halmozottan sérült gyermek, a mozgászavara epilepsziával, a látás- és értelmi képesség korlátozottságával jár, az állapota non-progresszív, de a növekedése miatt főként a csont-, izomrendszerben várhatóak másodlagos következmények. Széklet és vizelet inkontinens, végtagjaiban feszebb az izomzata, a törzsizomzata viszont hipotóniás, kúszó mozdulatok megtételére képes, illetőleg forogni tud, minimálisan vonható kontaktusba, ismerős hangra hangadással reagál. Az állapota miatt nem volt és nem is lesz módja egészséges, a korosztályának megfelelő tartalmas életet élni, önálló életvitelre nem lesz képes, élete végéig ápolásra, gondozásra szorul.

[22] Egyetértett azzal a felperesi érveléssel, miszerint a károkozás időpontja és az ítélelhozatal közötti időben a gazdasági folyamatok következményeként jelentős pénzromlás következett be, ezért indokolt a Ptk. 6:534. §-ában foglaltakat alkalmazni. Köztudomású tény az infláció, hogy jelentősen megnövekedtek a fogyasztói árak, az élelmiszerek, a háztartási energiaszolgáltatások árai, ezért a keresetlevél benyújtásakor meghatározott sérelemdíj összege az ítélelhozatal időpontjában nem jelentene megfelelő mértékű kompenzációt. Ezért az ítélelhozatal időpontjában fennálló ár- és értékviszonyokból kiindulva határozott a sérelemdíj összegéről akként, hogy az I. rendű felperes részére 19.500.000 forint, a II. rendű felperes részére 24.000.000 forint, a III. rendű felperes részére 50.000.000 forint a megfelelő kompenzáció. Az I-II. rendű felperesek között arra tekintettel differenciált, hogy a II. rendű felperes egész élete – napi két óra munkavégzés mellett – kizárólag a III. rendű felperes ellátására szűkül.

[23] A szakértői vélemény alapján az intenzív terápiák igénybevételének az indokoltságára következtetett. Rámutatott: a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségek megítélésével kapcsolatos bírói gyakorlatban az észszerűség, a célszerűség, az indokoltság és az arányosság objektív kritériumai érvényesülnek. A III. rendű felperes egészségi állapotára tekintettel indokolt volt, hogy olyan helyen történjen az ellátása, ahol valamennyi szükséges kezelést igénybe tud venni, komfortos körülmények között megoldott az elhelyezése. Kifejtette: a Covid-veszélyhelyzet alatt és attól függetlenül is jogosultak az I-II. rendű felperesek magánellátás keretében igénybe vett intenzív terápiák költségének megtérítésére, különös figyelemmel arra, hogy ilyen körülmények között a terápia igénybevétele kevésbé volt megterhelő és kockázatos a III. rendű felperes számára.

[24] Indokoltnak fogadott el az Kft.2 által nyújtott ellátás költségéből terápiás konzultációra 9.400 forint, terápia előlegre 65.000 forint és intenzív terápia költségére 70.500 forint követelést és járulékait; a Név1 keretében igénybe vett intenzív terápia költségére 115.000 forintot, 103.000 forintot, 110.000 forintot és 2x120.000 forint követelést és járulékait; az Név2 Fejlesztőház által nyújtott intenzív terápia költségére 109.500 forint, 110.000 forint és 3x120.000 forint követelést és járulékait.

[25] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a II. rendű alperes jelentett be fellebbezést, amelyben kérte a részbeni megváltoztatását, a megítélt sérelemdíj leszállítását I. rendű alperes vonatkozásában 6.000.000 forintra, a II. rendű alperes vonatkozásában 8.000.000 forintra, a III. rendű alperes vonatkozásában 12.000.000 forintra, valamint az kft2, a Név1 és az Név2 Fejlesztőház által nyújtott ellátások költségeinek a megtérítése iránti követelés elutasítását.

[26] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság sérelemdíj körében meghozott döntése nem felel meg a Ptk. 2:52. §-ában, a 34/1992. (VI. 1.) AB határozatban foglaltaknak, illetőleg a kialakult bírói gyakorlatnak.

[27] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a sérelemdíj elbírálása körében az inflációs változásokra alapított, 2023. október 10-én kelt keresetváltoztatásra benyújtott, 2023. november 12-i védekezésében foglaltakra nem tért ki, nem vette figyelembe az intézményi költségvetésből való finanszírozását, valamint azt, hogy nem tanúsított a per elhúzódását eredményező magatartást.

[28] Az I-II. rendű felperes személyenként 15.000.000 forint, a III. rendű felperes 28.000.000 forint sérelemdíjat érvényesített a káresemény után két évvel, ezen összegeket alkalmasnak tartva a személyiségi jogsértések kiegyensúlyozására; az ellenkérelmében pedig arra hivatkozott, hogy az I-II. rendű felperesek tekintetében személyenként 5.000.000 forint, a III. rendű felperes tekintetében 8.000.000 forint sérelemdíj követelés lehet megalapozott.

[29] Az elsőfokú bíróság a döntése során az ítélethozatalkori értékviszonyokra, a károkozás óta eltelt időben a gazdasági folyamatok következményeként jelentős pénzromlásra és köztudomású tényként az inflációra hivatkozott, arra, hogy jelentősen nőttek a fogyasztói árak. Külön figyelemmel volt a súlyosan felróható magatartására, többszörös szakmai szabályszegésére, az okozott hátrányokra. Ugyanakkor az infláció nagyságrendjét nem vette figyelembe, valamint a sérelemdíj összetett funkcióját sem; költségvetési helyzetére és a kialakult bírói gyakorlatra is figyelemmel kirívóan aránytalanul magas összegű sérelemdíjban marasztalta.

[30] Az elsőfokú bíróság az intenzív terápiák költségének elbírálása körében figyelembe vette a Covid veszélyhelyzetet is akként, hogy a III. rendű felperes számára a magánellátás kevésbé volt kockázatos. Az kft2 fejlesztés azonban 2018-2019 években történt, amikor Covid járvány még nem volt. A Név1 és az Név2 Fejlesztőház ellátása kapcsán a felperes nem hivatkozott járványhelyzetre, illetőleg a Kórház1ben fennállt kedvezőtlen körülményekre sem. Hangsúlyozta: a Kórház4 felnőtt ellátóhelye a Kórház1től eltérő telephelyen működik,

utóbbi a Covid idején központi utasításra magasszintű védelmi szabályokat vezetett be: külön beléptetési folyamatok voltak, kötelező maszk használat, illetőleg tesztelték a fekvőbeteg osztályokra felvételre érkező betegeket, látogatási korlátozás és tilalom volt érvényben. Nem vitás, hogy a III. rendű felperes betegségei miatt a fertőzés tekintetében kiemelt kockázati körbe tartozott, de a veszély magánellátásban is fennállt. A Kórház1 jelenleg is rendelkezik működési engedéllyel, amennyiben súlyosan egészségkárosodott gyermekek ellátására nem lenne képes, akkor az illetékes hatóság korlátozná a működési engedélyét. Nem vitás, hogy közfinanszírozott ellátó esetében elmaradottabb körülmények lehetnek a magán intézményekhez képest, de ennek oka a finanszírozás eltérő háttere. Felperesi részről nem volt vitás, hogy a Kórház1ben végzett szakmai munka minősége megfelelő volt, a III. rendű felperes szempontjából pedig ennek van jelentősége.

[31] Az I-III. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokain alapuló helybenhagyását és a III. rendű alperes másodfokú perköltségükben való marasztalását kérték.

[32] Érvelésük szerint a fellebbezés nem felel meg a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 371. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltaknak, mert a fellebbezési petítum részletes indokolása nem helyettesíthető pusztán korábbi beadványra való visszautalással.

[33] A fellebbezés nem részletezi, hogy a költségvetési finanszírozás miként értékelendő az ár- és értékviszonyok körében, holott utóbbihoz egyáltalán nem kapcsolódik költségvetési finanszírozás. Az alperes finanszírozása politikai, illetőleg gazdálkodási kérdés, a sérelemdíj összegének a meghatározásakor nem vehető figyelembe, ettől eltérés súlyos diszkriminációt eredményezne károsulti oldalon akként, hogy akinek jobb anyagi helyzetű a károkozója, az magasabb összegű sérelemdíjban részesülhet.

[34] Hangsúlyozták: a nem vagyoni kártérítés alperes által hivatkozott AB határozatban rögzített célja, hogy másnemű előny nyújtásával kompenzálja a helyre nem állítható nem vagyoni sérelmet, amely akkor valósulhat meg, ha a kárkori vagy ítélethozatalkori ár- és értékviszonyok alapján kerül meghatározásra a nem vagyoni kártérítés (sérelemdíj) összege.

[35] A 2016. évi ár- és értékviszonyok alapján az I-II. rendű felperesek személyenként 15.000.000 forint, a III. rendű felperes 28.000.000 forint sérelemdíjra támasztott igényt, a 2023. évi keresetváltoztatásuk alapjául a károkozás óta eltelt időszak alatti jelentős ár- és értékviszonyváltozás szolgált, amelyet a késedelmi kamat nem megfelelően kompenzál. 2016-ban 28.000.000 forintért a XIII. kerületben 50 m² nagyságú új lakást lehetett vásárolni, jelenleg egy ilyen lakás ára 60-70.000.000 forint, tehát a 2023. évi ár- és értékviszonyok szerint a 2016. évi összeg duplája lehet alkalmas a kompenzálásra.

[36] Az alperes a fellebbezésében nem fejtette ki, hogy mely okból sérelmezi az inflációs nagyságrend figyelmen kívül hagyását. Hangsúlyozták: a hivatal szerint számszerűsített inflációs adat a számítása módusa okán nem feltétlenül tükrözi pontosan az ár- és értékviszonyok megváltozását, ezért nem célszerű önmagában ebből kiindulni. Az elsőfokú bíróság a 2016 körüli években kialakult bírói gyakorlattal összhangban járt el, az alperes által

indokoltnak tartott összegek 2002-2004 évi ár- és értékviszonyoknak felelnek meg, ezen álláspontjuk alátámasztására az általuk becsatolt ítéletekben foglaltak figyelembevételét kérték.

[37] Az intenzív terápiák költségei körében annak van jelentősége, hogy a szakértői vélemény igazolta az ellátások indokoltságát, csupán azt a kérdést vetette fel – választ tőlük nem igényelve –, hogy a 2019 évi, a Kórház1ben igénybe vett, államilag finanszírozott két terápiát követően miért tértek át a magánellátásra.

[38] Az Kft.2 által nyújtott fejlesztés vonatkozásában valóban nem hivatkoztak Covid veszélyhelyzetre, mert annak igénybevételére a járványt megelőzően, 2018 októberében, novemberében és 2019 márciusában került sor, a szakértő pedig nem vonta kétségbe a magánellátás indokoltságát.

[39] A Kórház1ben igénybe vett utolsó fejlesztés 2019 decemberében volt, a szakértő szerint 2-4 havonta javasolt a fejlesztés, 2020. március elejétől azonban Covid veszélyhelyzet került kihirdetésre, részben ennek okán tértek át a magánellátására. A Kórház1ben nem volt megoldott a kellő védelem: közös étkezőhelyiséget, tusolót, wc-t kellett használni, a terapeutákon kívül számos más emberrel kellett közös helyiségben tartózkodni, amely ellentétes volt a gyenge immunrendszerrel rendelkező III. rendű felperes érdekeivel. Emellett a Kórház1 több alkalmazottja párhuzamosan részt vett Covid betegek ellátásában is. A magánellátás során viszont külön apartmanban laktak, a terápián csak a terapeutával találkoztak, sokkal szigorúbban vették a higiénias szabályok, intézkedések betartását. Mindezért kármegelőzési kötelezettségük körében értékelendő, hogy a III. rendű felperest nem kívánták olyan körülményeknek kitenni, amelyek jelentős kockázatot hordoztak magukban.

[40] A Kórház1 nem feltétlenül alkalmas súlyosan egészségkárosodott gyermek ellátására, amikor egy-két hetet is szükséges lenne ott eltölteni. Számos cikk található az interneten az ott 2018-2021 években uralkodó állapotokról: minősíthetetlenek voltak a fürdőhelyiségek, hiányzott a takarító személyzet, hetekig működésképtelen volt a lift, nem volt megoldott a pelenkázás. A III. rendű felperes nem ültethető kerekesszékekbe, a szobákhoz kialakított zuhanyzók ezért nem voltak alkalmasak számára a tisztálkodásra, a konyha hiánya nehézséget okozott a reflux miatt szükséges speciális étrend megtartásában.

[41] Az államilag finanszírozott ellátás mellőzése, illetőleg a magánellátás igénybevétele csak akkor jelentheti a kárenyhítési kötelezettség megszégését, ha nem csupán szakmai, hanem komfortérzetet befolyásoló szempontból is közel azonos a két ellátás minősége.

[42] A II. rendű alperesi beavatkozó a jogorvoslati eljárás során bejelentette, hogy a biztosítási jogviszony fennállása alapján teljesítette a károsultaknak a kifizetést, ezért kérte az elbocsátását a perből.

[43] A Fővárosi Ítéltábla a felülbírálat során az elsőfokú bíróság ítéletének az I-II. rendű felperesek sérelemdíj követelését és vagyoni kárigényét részben elutasító, valamint a II. rendű alperes részben – az elutasítás, illetőleg leszállítás iránti fellebbezési kérelemmel nem érintett részében – marasztaló rendelkezéseit nem érintette, figyelemmel arra, hogy fellebbezés hiányában ebben a részében az ítélet jogerőre emelkedett [Pp. 358. § (5) bekezdés].

[44] A Fővárosi Ítéltábla előrebocsátja: a beavatkozást megalapozó jogi érdek per alatti bármely okból történő megszűnése a Pp. 43. § (2) bekezdése értelmében a beavatkozó kizárására adhat alapot. A beavatkozás jogintézményét szabályozó Pp. 41-44. §-ai nem rendelkeznek a beavatkozó perből elbocsátásának a lehetőségéről, ezért a II. rendű alperesi beavatkozó erre irányuló kérelme tekintetében Fővárosi Ítéltáblát nem terhelte döntéshozatali kötelezettség.

[45] A fellebbezési ellenkérelemben foglaltaktól eltérően a fellebbezés megfelel a Pp. 371. § (1) bekezdés b) pontjában felállított tartalmi követelményeknek, kellő indokolással ellátott, határozott kérelmet tartalmaz az elsőfokú bíróság ítéletének a részbeni megváltoztatására. A fellebbezés érdemi vizsgálatát nem akadályozta a II. rendű alperes visszahivatkozása a keresetváltoztatásra benyújtott érdemi ellenkérelmére, ugyanis a fellebbezésében az elsőfokú eljárásban már előadott védekezése lényeges elemeit – az inflációs adatok, intézményi finanszírozása jelentőségére vonatkozó érvelést megismételve – ismét előadta.

[46] A II. rendű alperes fellebbezése megalapozatlan.

[47] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel érintett körben a sérelemdíj és a vagyoni kártérítés összegének a megállapítása szempontjából jelentőséghez jutó tényállást hiánytalanul felderítette, arra alapított érdemi döntésével és annak jogi indokolásával a Fővárosi Ítéltábla egyetértett, ezért a fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra figyelemmel csupán a következőket emeli ki.

[48] Az eljárásnak ebben a szakaszában a kereset jogalapjának a vizsgálatára már nem volt lehetőség, az elsőfokú bíróság 37.P.21.129/2019/120. számú jogerős közbenső ítéleti rendelkezésével annak fennállása nem vitathatóan eldőlt: megállapítást nyert, hogy az I-III. rendű felpereseknek fennáll az a joga, miszerint a III. rendű felperesnek a születésével és azt követő ellátásával okozati összefüggésben kialakult maradandó egészségkárosodásával okozati összefüggésben keletkezett kárai miatt az I-II. rendű felperesek kártérítést, az I-III. rendű felperesek a nem vagyoni sérelemért sérelemdíjat követeljenek; erre figyelemmel a sérelemdíj és vagyoni kártérítés összegéről kellett dönten.

[49] A Fővárosi Ítéltábla maradéktalanul osztotta az elsőfokú bíróságnak a sérelemdíj iránti követelés elbírálása körében elfoglalt jogi álláspontját. A sérelemdíj mértékével összefüggésben kiemeli: annak meghatározása nem egzakt módon, hanem mindig józan,

mértéktartó bírói mérlegeléssel, az eset összes körülményeinek a figyelembevételével történik. Az elsőfokú bíróság által helytállóan felhívott Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerint figyelembe kell venni a jogsértés súlyát, ismétlődő jellegét, a felróhatóság mértékét, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatását. Összehasonlító adatként vizsgálni kell a káresemény időpontjában aktuális ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által a hasonló esetekben megítélt sérelemdíjak (nem vagyoni kártérítések) nagyságrendjét is. A sérelemdíj a személyhez fűződő jogok megsértésének vagyoni elégtétellel való közvetett kompenzációja és egyben magánjogi büntetése; a kompenzációra és elégtételre való törekvés a jogvédelemre szoruló sértettnek, a büntetés a jogsértőnek szól, ez a kettős funkció szélesebb körben ad lehetőséget a sérelemdíj összegének meghatározása során releváns körülmények mérlegelésére.

[50] A fellebbezésben foglaltaktól eltérően az elsőfokú bíróság a mérlegelés előzőekben részletezett szempontjaitól csupán részben tért el, a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése értelmében irányadó Ptk. 6:534. § (1) bekezdését alkalmazva nem a káresemény, hanem az ítélelhozatal időpontjában fennálló ár- és értékviszonyokat vette figyelembe. A Ptk. 6:534. § (1) bekezdése a teljes kártérítési kötelezettséget előíró Ptk. 6:522. § (1) bekezdésében foglaltak érvényre juttatását biztosító jogszabályi rendelkezés, amely lehetővé teszi, hogy amennyiben a károkozás és az ítélelhozatal között az időmúlásra vagy egyéb körülményre tekintettel az értékviszonyokban jelentős változás következett be, a bíróság az okozott kár mértékét az ítélelhozatal időpontjában fennálló értékviszonyok szerint határozza meg.

[51] Az egészségügyi szolgáltatókkal szembeni kártérítési perek az általában terjedelmes – jellemzően orvos és pszichológus szakértői – bizonyítás szükségessége okán hosszabb idő alatt fejeződnek be, a károkozónak a kereset vitatása esetén számolnia kell az – akár a késedelmi kamatfizetési kötelezettsége időtartamára kiható, akár az ár- és értékviszonyok hátrányos megváltozását eredményező – időmúlás kockázatával, annak következményeivel – akkor is, ha tartózkodik a per elhúzását eredményező magatartástól –, ezért súlytalan az időmúlásban való véltenségre alapított fellebbezési érvelés.

[52] A hivatal honlapján – a főbb ármutatók körében közzétett – fogyasztói árindex a 2016. évi káresemény óta eltelt időszakban, 2019-ben enyhén emelkedni kezdett, a növekedés 2022-ben jelentős mértékben megugrott (14,5%), és további tartós emelkedést mutatott az elsőfokú ítélet meghozataláig (17,6%). A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a folyamatosan emelkedő tendenciát mutató magas infláció olyan, a sérelemdíj jogosultjaira nézve hátrányos körülmény, amely az értékviszonyok változása esetén irányadó jogintézmény indokolt alkalmazására adott alapot, a károkozás időpontjától érvényesíthető törvényes mértékű késedelmi kamat ugyanis nem elégséges és alkalmas eszköz a tartós infláció negatív gazdasági hatásának az ellensúlyozására.

[53] A II. rendű alperes a fellebbezésében részletesen nem fejtette ki, hogy az elsőfokú bíróság az ár- és értékviszonyok jelentős mértékű módosulását mely okból vette tévesen figyelembe, a keresetváltóztatásra benyújtott – fellebbezésben hivatkozott – érdemi ellenkérelmében a – közelebbről meg nem határozott – termékcsoporthoz árainak inflációs átlag alatti emelkedésére hivatkozása súlytalan, a hivatal ugyanis a fogyasztói árindexet a hazai átlagfogyasztást leginkább reprezentáló fogyasztói kosárban lévő árucikkek,

szolgáltatások árváltozása alapján – a rendelkezésre álló összes és nem egyes adatok kiragadott értékelésével – állapítja meg.

[54] A Fővárosi Ítéltábla emellett kiemeli: a fogyasztói árindex alakulását tükröző ár- és értékviszonyok a sérelemdíj meghatározása körében értékelendő szempontoknak csupán az egyik elemét képezik, a kompenzáció összege nem matematikai számítás, hanem mérlegelés eredménye. A fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra figyelemmel hangsúlyozza: az elégtétel célja a személyiségi jogsérelmet szenvedett személynél megbomlott testi és lelki egyensúly helyreállítása, a jogsértő magatartás miatt keletkezett szubjektív hiányérzet csökkentése. A kompenzáció megfelelősége nem mérhető le önmagában az annak összegéből megszerezhető anyagi javakon, az elszenvedett hátrány nem „árazható be”, a nem vagyoni elégtétel jogintézménye nem a sértettekre, illetőleg a sérelem jellegére lebontott tarifarendszerben működik, a bíróságnak mindig az adott személyekre szabottan, az ügyben releváns összes körülménynek a megfelelő értékelésével kell mérlegelnie.

[55] A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az I-III. rendű felperesek által elszenvedett nem vagyoni sérelem súlyossága, a hasonló ügyekben, hasonló súlyosságú sérelmet elszenvedettek részére megítélt sérelemdíjak nagyságrendje – amelyet vitató fellebbezési érvelését a II. rendű alperes nem támasztotta alá –, valamint az ítélelhozatal idején érvényesülő ár- és értékviszonyok alapján az elsőfokú bíróság által meghatározott sérelemdíjak fellebbezésben kért leszállítása nem indokolt.

[56] Az elsőfokú bíróság a jogsértés súlya körében helyesen vette figyelembe, hogy a III. rendű felperes egészségkárosodása visszafordíthatatlan, a végállapota mellett az egészségkárosodása másodlagos hátrányos következményei kialakulása sem zárható ki. A III. rendű felperesnek nincs esélye egészséges életre, folyamatos ápolási, gondozási szükséglete nemcsak a saját, hanem a szülei mindennapi életvitelét is elnehezíti, akiknek kényszerűen alkalmazkodniuk kellett az állapotához, ezáltal korábbi életminőségük jelentős, negatív irányú változásával szembesültek.

[57] A megítélt sérelemdíjak leszállítása azért sem indokolt, mert a II. rendű alperes felróhatósága súlyos, a szakszerűtlenség és gondatlanság ugyanis nem egy, hanem több egészségügyi tevékenységét, a szülés levezetését, valamint a III. rendű felperes megszületését követő azonnali ellátását és azok több mozzanatát jellemezte. A többszörös mulasztásra figyelemmel a sérelemdíj leszállítása ellen hat az is, hogy ebben az esetben nem érvényesülne kellően a jogintézmény reparatív szerepe mellett annak a magánjogi büntető funkciója, a jogsértőre gyakorolt visszatartó hatása a jövőbeni jogsértéstől.

[58] Az elsőfokú bíróság a jogsértés sértettre és környezetére gyakorolt hatása körében helytállóan vette figyelembe az aggálytalan igazságügyi pszichológusszakértői bizonyítás eredményét.

[59] A személyiségi jogsértés felróhatóságtól független szankciójának az alkalmazását nem befolyásolja a károkozó személye, annak gazdasági erőforrásai, ezért súlytalan a II. rendű alperes költségvetésétől függésére, korlátozott anyagi eszközökkel gazdálkodására, finanszírozási nehézségeire vonatkozó fellebbezési érvelése is.

[60] A II. rendű alperes a fellebbezésében nem jelölt meg olyan konkrét körülményt, amely az elsőfokú bíróság által részletesen megindokolt mérlegelés szempontjait a javára módosítaná, és a bizonyítás eredményének a felülmérlegelésére és alacsonyabb összegű sérelemdíjakban marasztalására adna alapot.

[61] A Fővárosi Ítéltábla nem osztotta az intenzív fejlesztő terápiák költségeit vitató fellebbezési okfejtést sem. Az elsőfokú bíróság az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján helytállóan állapította meg az intenzív terápiák indokoltságát: a szakvélemény szerint a perinatális agyi károsodott gyermekeknél kiemelten fontosak a mielőbb megkezdett komplex, elsődlegesen mozgásfejlesztésen alapuló terápiák. Hároméves kor felett heti két mozgásalapú terápia javasolt, amely kiegészíthető hidro- és manuál terápiával, ehhez 1-2 hetes időtartamban, 2-4 havonta – az otthoni terápiák mellett – intenzív terápiás blokkok csatolhatók.

[62] A szakértő valóban felvetette, hogy nem vált ismertté számára az áttérés oka az államilag finanszírozott Kórházban megkezdett intenzív terápiáról a magánellátásra, azonban a károsult által igénybe vett ellátás orvosszakmai indokoltságán túlmutató, nem szakértői kompetenciába tartozó kérdés az ellátás finanszírozás szempontjából történő megválasztásának a megítélése. Jelentőséggel az bír, hogy a magánellátás igénybevétele a III. rendű felperes egészségkárosodásával okozati összefüggésben vált szükségessé, a II. rendű alperes felróható magatartása következtében kialakult egészségkárosodott helyzet idézte elő, az esetleges javulás elérése, illetőleg az állapotromlás megakadályozása céljából. A Kúria gyakorlata töretlen abban, hogy a károsultnak az általa viselendő kárkövetkezmények minél magasabb színvonalon és minél rövidebb időn belüli csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez, valamint a károkozónak az ezzel felmerülő költségek minimalizálásához fűződő érdeke között az észszerű egyensúly figyelembevételével lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy mi a költségeknek az a szintje, amely még a megtérítendő károk körébe sorolható (Pfv.III.20.206/2018/7., Pfv.III.20.032/2017/4., Pfv.III.22.226/2016/3.). Nem fogadható el az az álláspont, amely szerint a Ptk. 6:525. § (1) bekezdésében foglalt kárenyhítési kötelezettségre tekintettel a károsult a legolcsóbb megoldást köteles választani. A Ptk. 1:3. § (1) bekezdésében, valamint a Ptk. 1:4 § (1) bekezdésében foglalt alapelvek mindkét féltől jóhiszemű, tisztességes eljárást és az elvárható magatartás tanúsítását követelik meg. Ezen alapelvek figyelembevételével nem kerülhet sor a károsult érdekeinek a visszaszorítására a kötelezetti érdekek érvényesülése érdekében.

[63] Az elsőfokú bíróság a szakértői véleménnyel bizonyítottan indokoltan felmerült és a piaci árviszonyok ismeretében nem eltúlzott költségeknek az I-II. rendű felperesek részére való megítélése során az előzőekben részletezett elveket maradéktalanul alkalmazta, helyesen következtetett a magánellátás elfogadható igénybevételére. Az egymást követő napokon át tartó terápiák során nem csupán a megfelelő szakmai színvonal juthat jelentőséghez, méltányolható kiválasztási szempont az is, hogy melyik ellátónál biztosított jobban a III. rendű felperes speciális állapota miatt az általános jellegű gondozást meghaladó szinten jelentkező mindennapi igényeinek – pihenés, tisztálkodás, pelenkázás, étkezés – a zökkenőmentes kielégítése is. A II. rendű alperes nem vonta kétségbe az állami és magánellátás körülményei közötti – hangsúlyozottan nem a szakmaiság, hanem a

komfortosság tekintetében mutatkozó – különbséget, amely indokoltta tette a magánellátás megválasztását. További lényeges körülmény a Covid járványhelyzet kialakulásával annak az ugyancsak jogos igénynek a felmerülése, hogy a gyenge immunrendszerű III. rendű felperes a legkevésbé legyen kitéve a fertőzés kockázatának, ez pedig az állami fenntartású kórházhoz képest nyilvánvalóan kisebb betegforgalmat bonyolító Név1 és Név2 Fejlesztőház igénybevételével volt biztosított.

[64] Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – annak nem fellebbezett részét nem érintve – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján – a Pp. 386. § (4) bekezdésében foglaltak szerint annak helyes indokaira utalással – helybenhagyta.

[65] A II. rendű alperes a sikertelen fellebbezése következményeként köteles a másodfokú eljárásban is irányadó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján az I-III. rendű felperesek jogi képviselte ellátásával felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései szerint – a másodfokú eljárásban kifejtett ügyvédi tevékenység munka- és időigényességére figyelemmel – mérlegeléssel megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

[66] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdése és 46. § (1) bekezdése alapján számított, meg nem fizetett fellebbezési eljárási illeték viseléséről a Fővárosi Ítéltábla a II. rendű alperes személyes illetékmentességére figyelemmel a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján határozott.

Budapest, 2024. május 29.

Dr. Csordás Csilla s.k.

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s.k.

Dr. Örkényi László s.k.

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: